

ALFA BE

ALFA BE

FONDS
M, REMZI BUCAK

INSTITUT KURDE DE PARIS

ENTRÉE N° 2307

ALFA BE

Ji Kekê minî hêja Mistefa Remzi ra
Digel silavên Kurdayetiye

1 / 9 / 1981

M. Emin Bozarlan

M. EMİN BOZARSLAN

Çapa pêşîn: İstanbul, 1968
Çapa diduyan: Borås-Swêd, 1980

First published Istanbul, 1968
Second edition Borås, Sweden, 1980

© M. Emîn Bozarslan

INVANDRARFÖRLAGET
Kvarngatan 16
S-502 44 Borås, Sweden

Borås 1980
ISBN 91-85242-33-0

3 Sisê

PEŞGOTIN

Amanca vê Alfabê ev e ku bî awakî hêsan xwendin û nivîsînê hînê xelkê, xasma hînê xortan bike. Lê divê ku ev hînkîrîna bî alîkarîya xwendayan bê pêkanîn. Lewra xelk jî ber xwe ve nîkare hînê xwendin û nivîsînê bibe.

Ev Alfabe bî awakî wisa hatîye nivîsîn ku, mirovekî xwenda bî alîkarîya vê Alfabê dî demeke kurt da dîkare xwendin û nivîsînê hînê gelek mirovên nexwendî bike.

Jibo hêsanîyê vê yekê me Alfabe kîr du pişk:

1 - Pişka herfên gir.

Me dî rûpela çaran û pêncan da herfên alfabê gişt bî herfên gir nivîsîn û lî teniştê her herfekî ayîna hebûyekî ku serê navê wî ew herf e çê kîr, lî ber wê ayîne jî navê wî hebûyî nivîsî. Bî vî awayî xwendevan, bî alîkarîya wan ayînan dîkare herfên alfabê yê gir bî hêsanî hîn bibe.

Piştî wî me jî her herfekî ra rûpelek cihê kîr. Dî vê rûpelê da me çend kelîmên ku bî wê herfê dest pê dîkin, lî bin wan jî çend cumlên ku serê wan ew herf e nivîsîn.

Dî her rûpelekî da jî ayînek lî gora babetê cumlekî jî wan cumlan hat çêkirin.

2 - Pişka herfên hûr.

Piştî xilasîya herfên gir me dî rûpela 32 û 33'yan da herfên alfabê gişt bî herfên hûr nivîsîn û dîsa lî teniştê her herfekî ayîna hebûyekî ku serê navê wî ew herf e çê kîr.

Lî dû vana me jî her herfeke hûr ra jî rûpelek cihê kîr û dî wê rûpelê da berê çend cumlên ku bî wê herfê dest pê dîkin, lî dû wan jî babetekî ku serê wî ew herf e nivîsî. Bî vî awayî xwendevan hînê xwendina herfên hûr ên dî nava cumlan û babetan da dibe.

Me dî her rûpelekî da jî ayînek lî gora babetê wê rûpelê çê kîr.

Dî rûpela 60 û 61'ê da jî me dîsa herfên alfabê gişt nivîsîn û lî teniştê her yekê ayîna dengê ku bî wê herfê dest pê dîke çê kîr.

Dî rûpela 62'yan da jî me hejmar nivîsîn.

Dî rûpela 63'yan da wekokek pîrozeka cejnê û wekokek pîrozeka sersalê hat nivîsîn.

Dî rûpela dawî da jî wekokek nameyê hat nivîsîn.

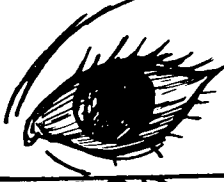

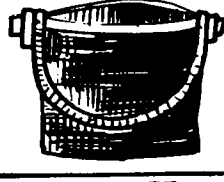
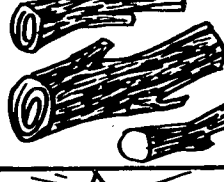

Em hêvî dîkin ku bî alîkarîya vê Alfabê xwendin û nivîsîn dî nava xelkê me da belav bibe, û gelek xortên me dî demeke kurt da bî navberîya vê Alfabê xwe jî tarîtiya nexwendin û nezanîyê der xînin, bigîjin ronahîya xwendin û zanîne.

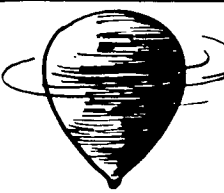

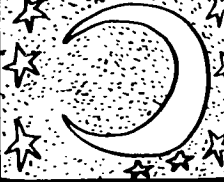
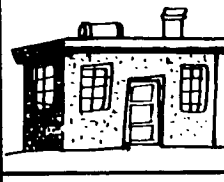
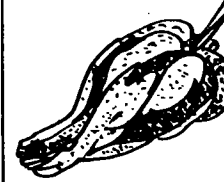

Ku ev hêvîya me bî cî bê, em dê xwe gelek bextewer bihesibînin.

Gelek sîlav û evîn

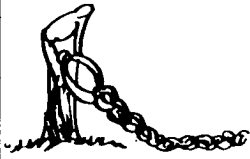
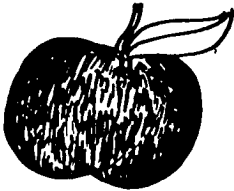
27/3/1968

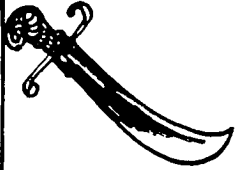
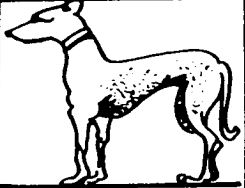
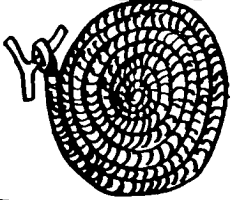

M.Emîn Bozarslan

A	AGIR	
B	BEQ	
C	CER	
Ç	ÇAV	
D	DÎK	
E	ELB	
Ê	ÊZING	
F	FIND	

V	VIZIK	
G	GUR	
H	HÎV	
X	XANÎ	
I		
Î	ÎSOT	
J	JÛJÎ	
Q	QELÛN	

K	KER	
L	LÊV	
M	MASÎ	
N	NÊRÎ	
O	OLK	
P	PEL	
R	ROVÎ	
S	SÊV	

Ş	ŞÛR	
T	TAJÎ	
U		
Û		
W	WERÎŞ	
Y	YEK	
Z	ZEBEŞ	
ALFABE		

A

AL

AV

AX

AP

AFIR

AGIR

AVIS

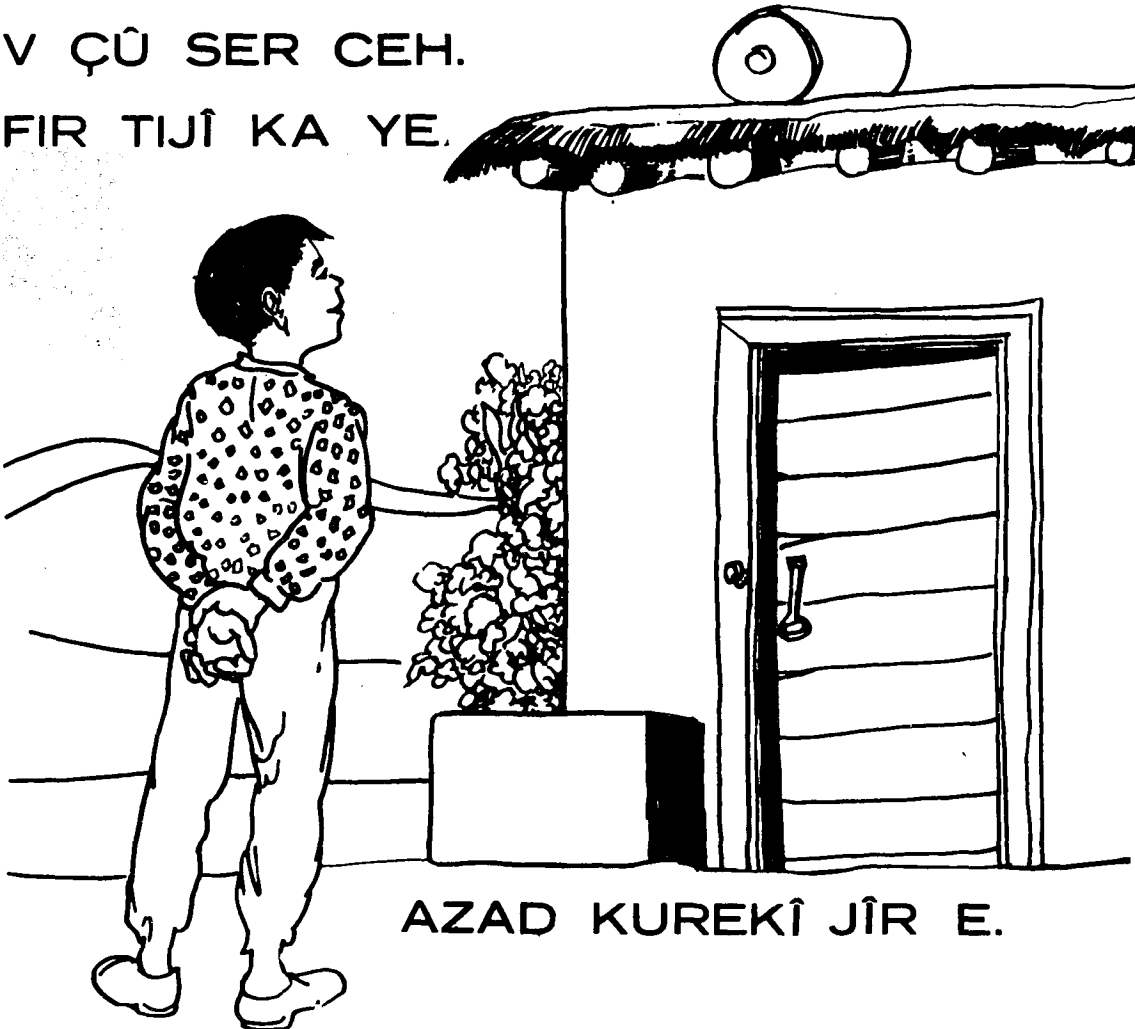
AZAD

AX PIR BI XÊR Û BÊR E.

ADAR E, DEW LI DAR E.

AV ÇÛ SER CEH.

AFIR TIJÎ KA YE.

AZAD KUREKÎ JÎR E.

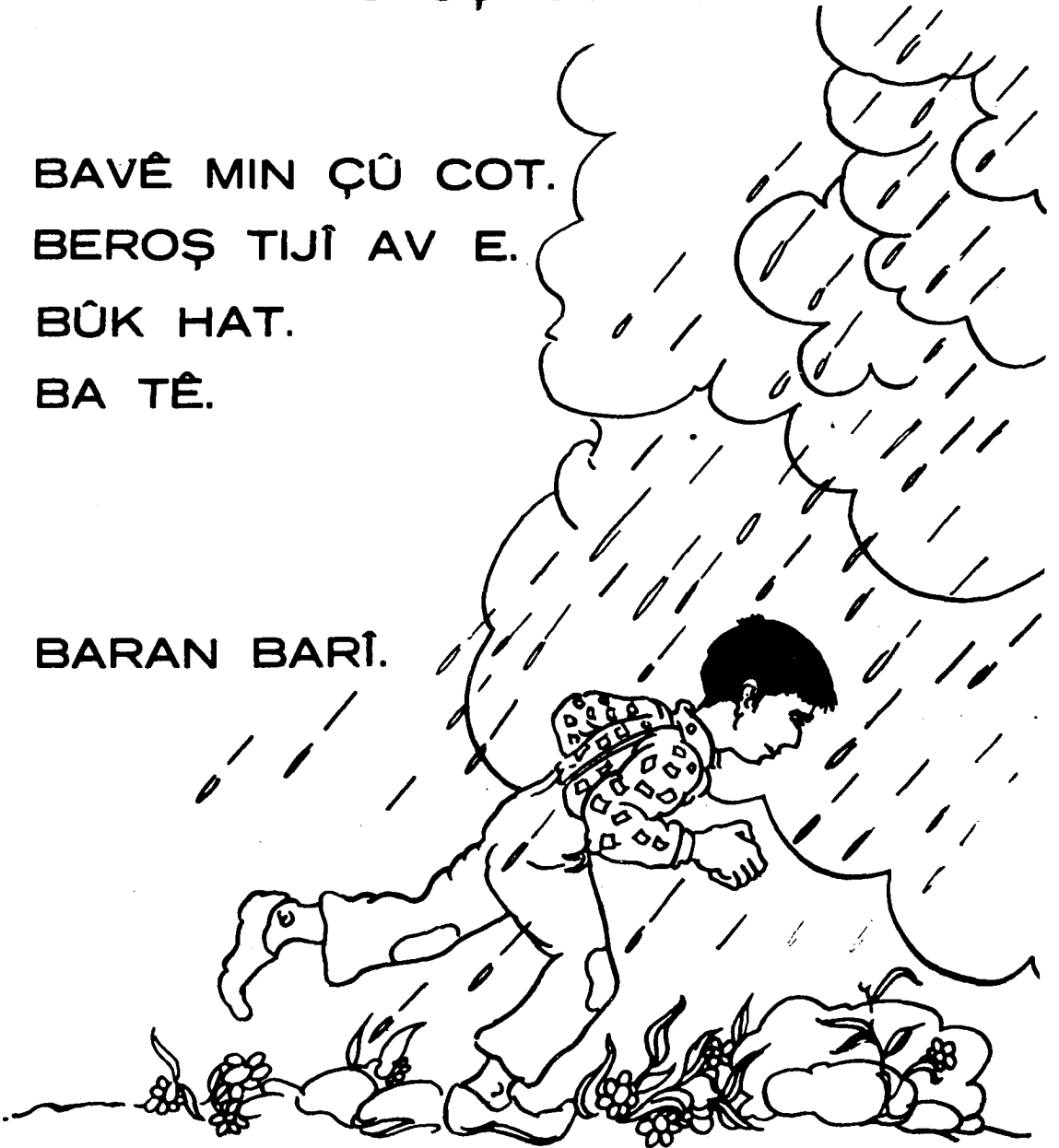
B

BAV BEQ BÊR BÛK

BARAN BEROŞ BERAN BIZIN

BAVÊ MIN ÇÛ COT.
BEROŞ TIJÎ AV E.
BÛK HAT.
BA TÊ.

BARAN BARI.

C

CAW CER CIL COT

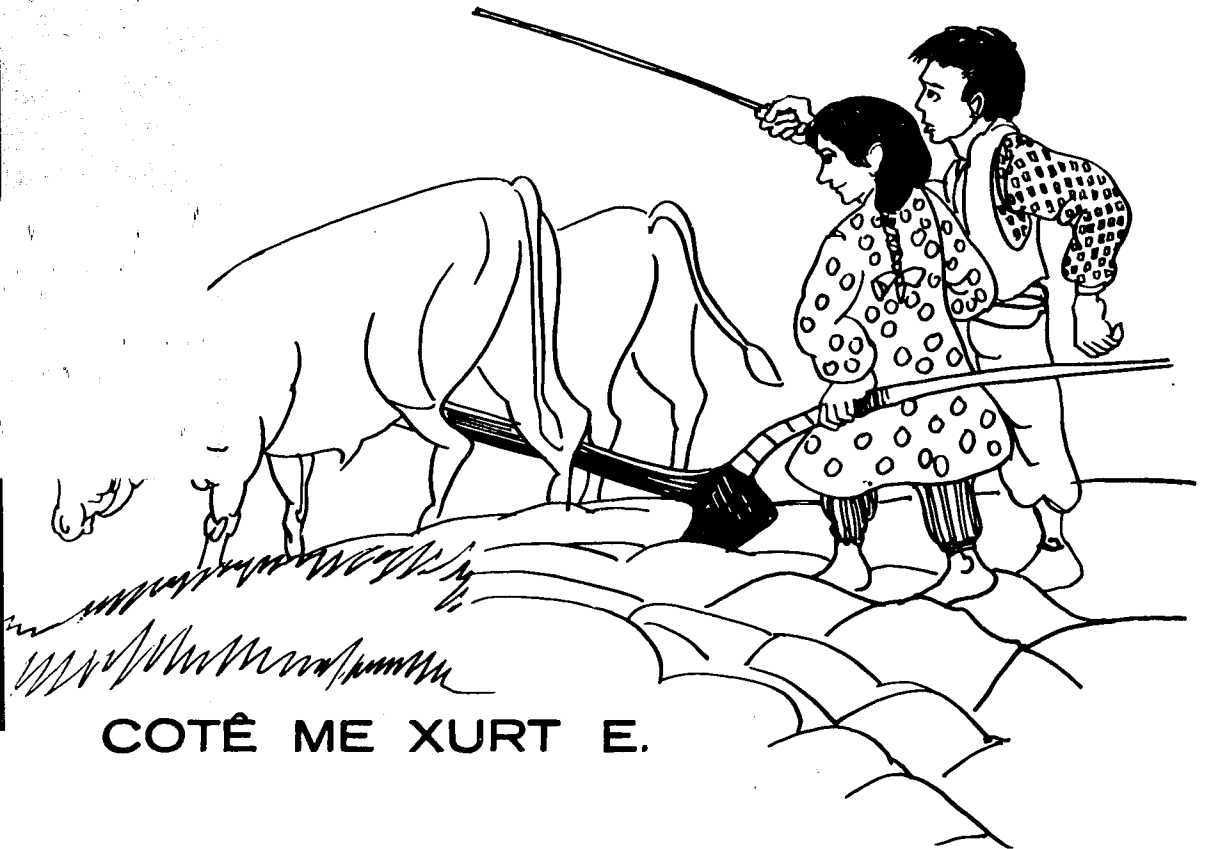
CANÎ CEHŞ CEWRIK COTKAR

CÛ TIJÎ AV E.

CEH ZER BÛN.

CAWÊ MALÊ PIR ZEXM E.

CER AVÊ SAR DIKE.

COTÊ ME XURT E.

Ç

ÇAV

ÇAR

ÇEM

ÇEK

ÇÊLEK

ÇIRA

ÇÎROK

ÇÎYA

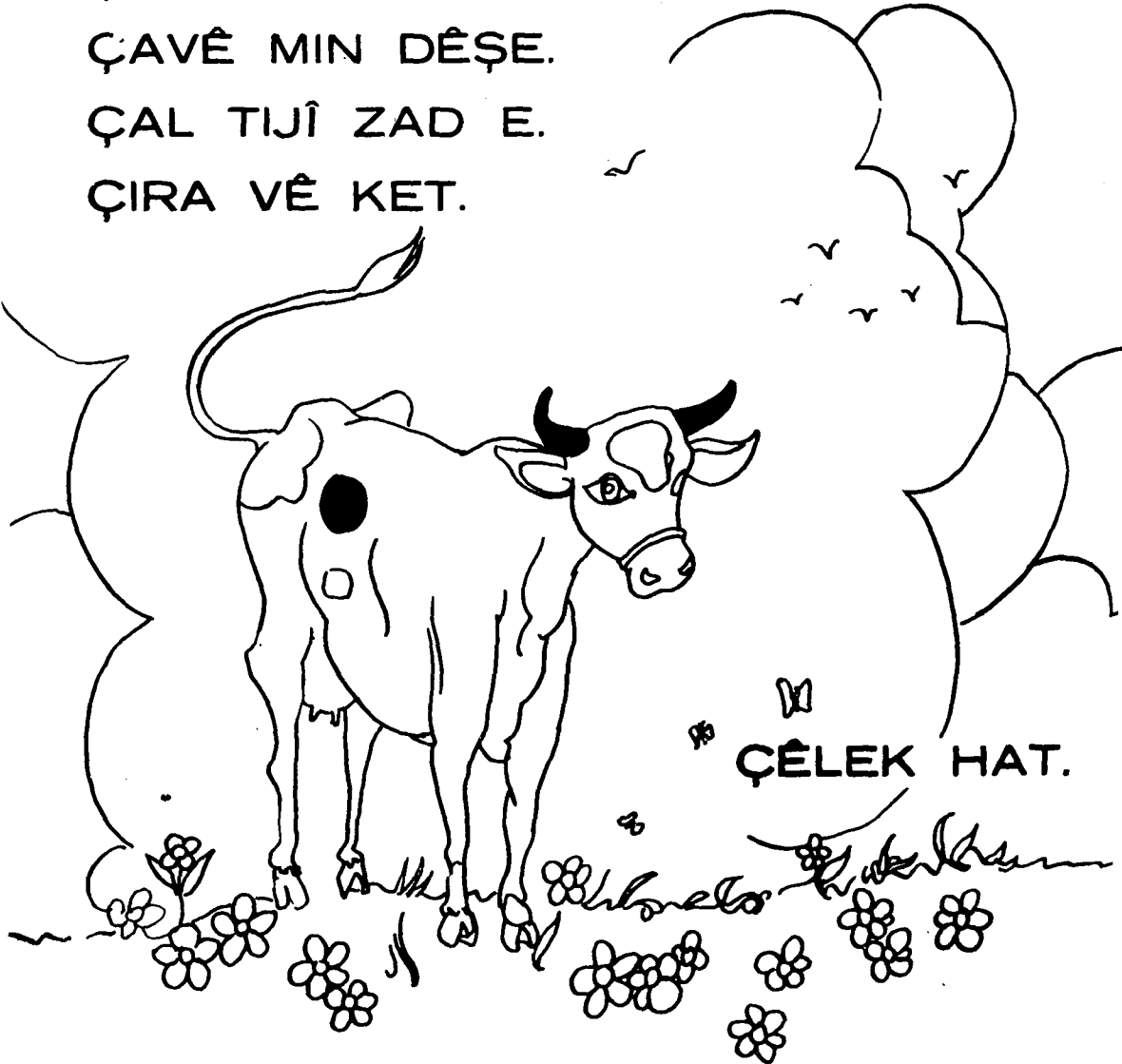
E

? ÇÊM RABÛ.

ÇAVÊ MIN DÊŞE.

ÇAL TIJÎ ZAD E.

ÇIRA VÊ KET.

D

DÊ   DAR   DÎK   DEST
DENG   DERZÎ   DIDAN   DIRAV

DÛ JI KULEKÊ BILIND DIBE.
DÛVÊ BERANÊ ME GIR E.
DAYÊ! NAN BIDE MIN.
DAR SÎ DIDE SER ME.

DÎK ÇÛ SER SERGO.

[Handwritten signature]

E

EZ   EM   ELB   ERD

EVÎN   ENÎŞK   ERZAN   EZMAN

ELBÊ BÎNE, EZ ÇÊLEKÊ BIDOŞIM.
EZ JI BER PÊZ TÊM.
EM ÇÛN MAL.
EZ Û TU HEVAL IN.

EVÎN JI AVÊ TÊ.

Ê

ÊŞ ÊL ÊDÎ ÊMO

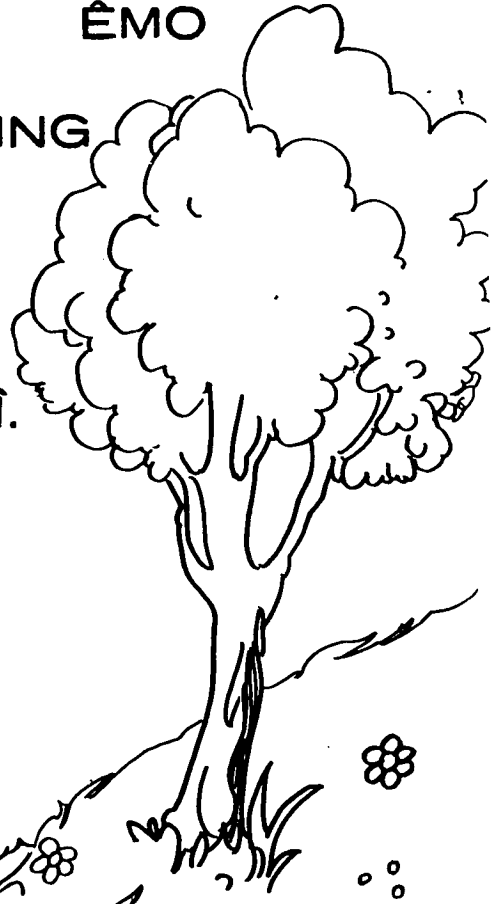
ÊVAR ÊRE ÊRÎŞ ÊZING

ÊŞA ÇAVAN ZOR E.

ÊL ÇÛ ZOZANAN.

ÊMO JI BÊRÎYÊ ZIVIRÎ.

ÊVAR HAT, BÛ TARÎ.

ÊZINGAN BÎNE,
EM AGIR DA DIN.

F

FER

FIND

FIRK

FATÊ

FÎKÎ

FEQÎ

FIRAQ

FERAT

FÎKÎ LI SER DARÊ GÎHANE.

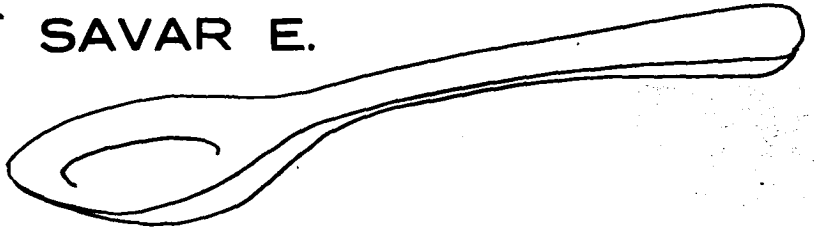
FERAT ÇEMEKÎ MEZIN E.

FATÊ KEÇEKE JÎR E.

FIND VÊ KET.

FIRAQ TIJÎ SAVAR E.

V

VA VIR VAN VALA VARİK VIZİK
VIREK VEŞARTOK

VIR NE BAŞ E.
VANA BERXÊN ME NE.
VÊ MÎYÊ BIBE ÇÊRÊ.
VAN GAYAN Bİ-
BE GARANÊ.

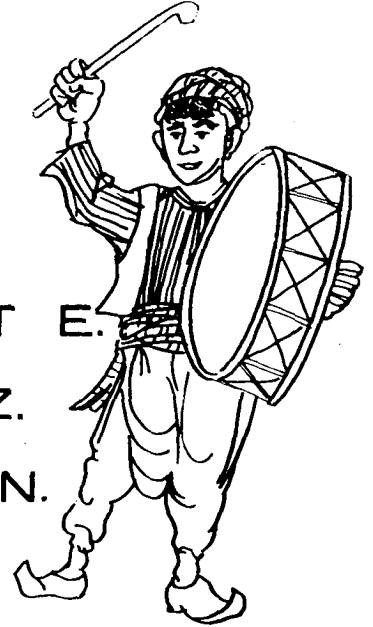
VAME EZ DIÇİM
BER ÇÊM.

G

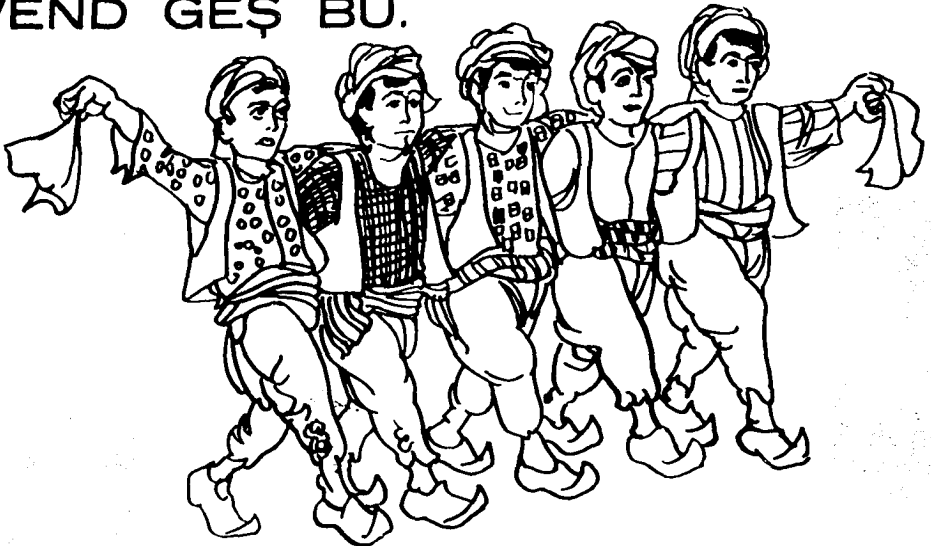
GA GUR GÛZ GOŞT GORE

GENIM GOLIK GOVEND

GAYÊ REŞ PIR XURT E.
GUR KET NAVA PÊZ.
GÎYA DIDE ÇOKA MIN.
GENIM SERIDÎ.

GOVEND GEŞ BÛ.

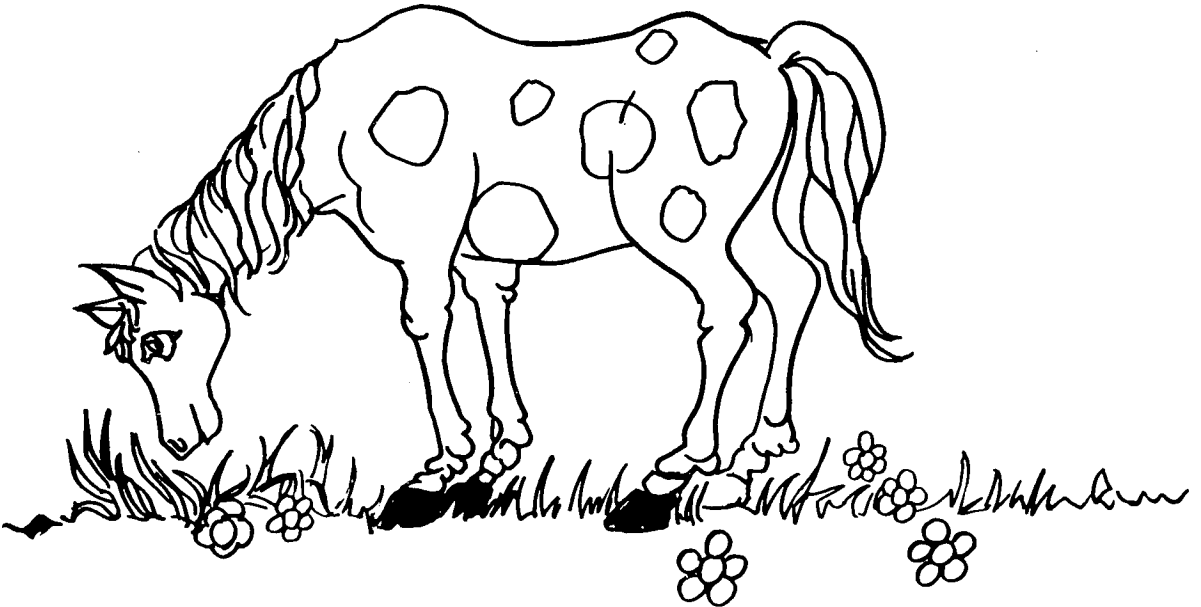
H

HÊK HÎV HIŞK HESP

HEVAL HEVÎR HESTÎ HESIN

HEVALÊ MIN HAT.
HESIN GIRAN E.
HÎV DERKET.
HÊK SIPÎ YE.

HESP DI MÊRGÊ DA DIÇÊRE.

X

XAL XEW XÊR XORT

XEBAT XÊLÎ XIZAN XUŞK

XEWA MIN TÊ, XEWA TE NAYÊ.
XAL Û XWARZÎ ÇÛN BAJÊR.
XÊLÎYA BÛKÊ SOR Û ZER E.
XEZAL LI ÇÎYA DIÇÊRIN.

XEBAT PIR XWEŞ E.

↑

ÎRO ÎSAL ÎŞEV ÎCAR ÎSOT ÎNCAS

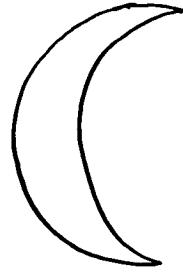
??

ÎSAL KED PIR E.

ÎCAR TU BILÎZE.

ÎRO TAV GERM E.

ÎSOTÊ DEVÊ MIN ŞEWITAND.

ÎŞEV HÎV PIR ROHNÎ YE.

J

JIN   JÎN   JÊR   JOR
JEHR   JENG   JÊHATÎ   JÛJÎ

JÛJÎ MARAN DIKUJE.

JÊR ERD E, JOR EZMAN E.

JIN KEVANÎYA MALÊ YE.

JÎN PIR XWEŞ E.

JIN Û MÊR HEVAL IN.

Q

QAZ QÎR QÛÇ QURE

QELÛN QORIK QIJIK QULING

QELÛNA BAVÊ MIN TIJÎ TITÛN E.

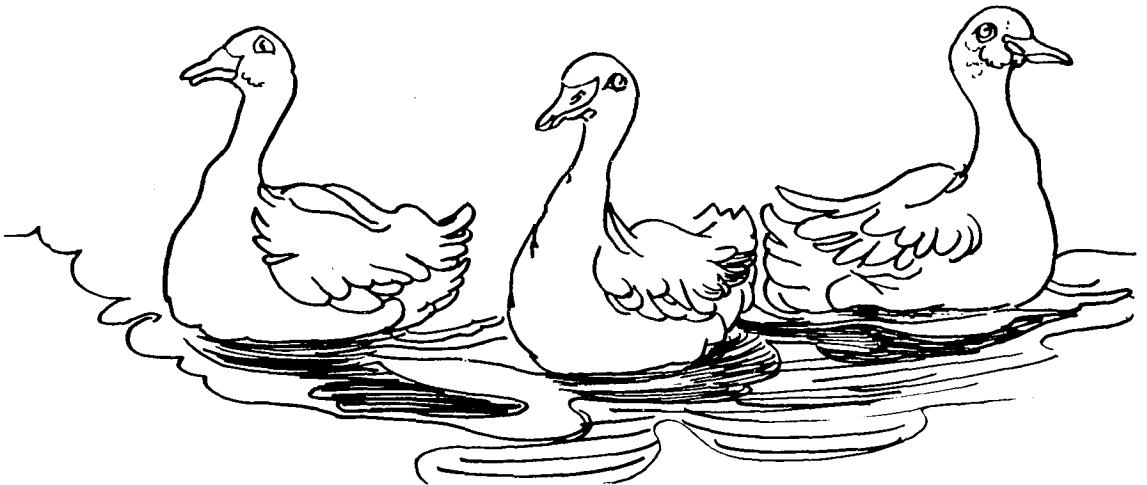
QORA GOVENDÊ TÊ Û DIÇE.

QULING JI BERÎYÊ HATIN.

QIJIK PENÎR DIDIZE.

QAZ LI SER AVÊ DIGERIN.

K

KA KEÇ KÊR KEW

KEK KADÎN KEVOK KÛÇIK

KEÇIKÊ JI BAVÊ XWE RA TAŞTÊ BIR.

KERÊ ME ÎŞEV LI DERVA MAYE.

KEW LI SER ZINÊR DIXWÎNE.

KURIK ÇÛ NÊÇÎRA KEWAN.

KEÇIK ÇÛ SER KANÎYÊ.

L

LAW

LÊV

LÎÇ

LING

LÎSTIK

LIHÊF

LORÎ

LÛLE

LÊVÊN MIN JI TÎNAN ZIWA BÛN.

LINGÊ BERXA ME ŞIKEST.

LIHÊFA MIN PIR DIRÊJ E.

LÎÇ TIJÎ AV E.

LAWIK SIWAREKÎ BAŞ E.

M

MÎ   MAR   MAST   MASÎ

MIŞK   MIZGÎN   MEZIN   MIRÎŞK

MAR NEYARÊ MIROV E.

MÊRGA ME TIJÎ NEFEL E.

MAL BAR KIRIN, ÇÛN

ZOZANAN..

MASÎ DI AVÊ DA MEZIN/
DIBIN.

Handwritten signature or text at the bottom of the page.

N

NAN

NAV

NÎK

NOK

NEYAR

NEWAL

NEYNÛK

NÊÇÎR

NAN Û PÎVAZ XWARINA BIRÇÎYAN E.

NÎKA TEŞÎYA MIN JÊ DERKET.

NOK ÇÛ BAJÊR, BÛ LEBLEBÛ.

NAVÊ GUND NAMÛSA GUND E.

NÊÇÎRVAN LI ÇÎYAN

NÊCÎR DIKE.

P

PEZ

PÎR

POR

POZ

PALE

PÎVAZ

PEYA

PISÎK

PÎREK DIÇIN BÊRÎYÊ.

PEYAKÎ, MIZGÎN JI ME RA ANÎ.

POR XEMLA KEÇAN E.

PALE HATIN TAŞTÊ.

PEZ LI ZOZANAN DIÇÊRE.

R

REZ

RÊ

ROJ

RÛN

REWŞ

RÊWÎ

RAST

ROVÎ

RÛNÊ GAMÊŞAN JI YÊ BIZINAN PIRTIR E.

RIYA RAST, RIYA EVÎNA WELAT E.

ROVÎ DIJMINÊ MIRÎŞKAN E.

REZÊ ME PIR QENC E,

TIRÎ DIDE ME.

S

SAR

SAL

SÊV

SOL

SAVAR

SERMA

SERSAL

SIPÎ

SERSALA WE PÎROZ BE.

SAL SÊSED Û ŞÊST Û PÊNC ROJ E.

SERÊ MIN DÊŞE, EZ JI BER GÊJ BÛM.

SERMA MIROV NEXWEŞ DIXE.

Ş

ŞÊR

ŞÎV

ŞÛR

ŞÛV

ŞAPIK

ŞAMÎ

ŞEMÎ

ŞIVAN

ŞAL Û ŞAPIKÊ BAVÊ MIN DIRÎYAN.
ŞÊR ŞÊR E, ÇI MÊ YE ÇI NÊR E.
ŞÛRÊ VÎ ZEMANÎ QELEM E.
ŞÛVA ME ÎSAL TUNE.

A
ŞIVÊN PÊZ DIÇÊRÎNE.

T

TAV TIRŞ TÛJ TOV

TARÎ TAZÎ TAŞTÊ TEFŞO

TAŞTIYA MIN NAN Û MAST E.

TIRSONEK TIM LI PAŞ IN.

TÛRÊ VIREKAN TIM QUL E.

TAS TIJÎ AVA ZELAL E.

TARÎ BÛ, EM
DIÇIN MALÊ.

W

WÎ WAHŞ WEŞ WAN

WELAT WERE WERÎS WESTAN

WERE EM BIÇIN BAJARÊ WANÊ.

WAHŞ PÎVAZAN DIEVÎNE.

WERÎSÊ RIZÎ BÊKÊR E

WAY LI MINO BAVO!

WELATÊ MIN MEZIN E Û XWEŞ E.

Z

ZÛ   ZÊR   ZIK   ZÎN

ZAVA   ZARÛK   ZEBEŞ   ZOZAN

ZIVISTANÊ BERÊ DERÎ JI ME GIRT

ZIKÊ XIZANAN TIM BIRÇÎ YE.

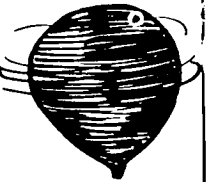

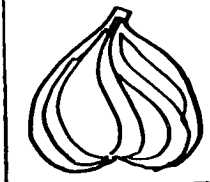

ZAVA ÇÛ SER XÊNÎ.

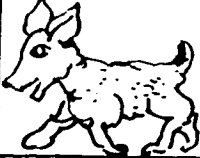

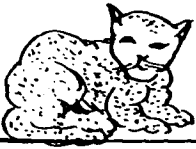
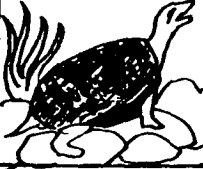

ZEVÎ TIJÎ GENIM E.

ZARÛK BI HEV RA
VEŞARTOKÊ DILÎZIN.

a A	agir	
b B	berx	
c C	cer	
ç Ç	çîya	
d D	destar	
e E	elb	
ê Ê	êzing	
f F	firoke	

v V	vızık	
g G	golık	
h H	hesp	
x X	xezal	
l L		
î Î	încas	
j J	jûjî	
q Q	qıjk	

k K	kûcık	
l L	lepık	
m M	mışk	
n N	nêrî	
o O	olk	
p P	pısık	
r R	req	
s S	sol	

ş Ş	şamî	
t T	teşî	
u U		
û Û		
w W	werîs	
y Y	yek	1
z Z	zebeş	
alfabe		

a

Agir vê ket.
Azadî gelek xweş e.
Ax bî avê vedîjî.
Ala mîn pêl dîde.

Ax merd e

Axa mîn gelek merd e,
Genim dîde mîn, nan dîde mîn.
Ez zibî dîdimê, av dîdimê,
Ew ked dîde mîn, dan dîde mîn.

XWARIN

b

Bav mezinê malê ye.
Bavê min ji min ra sol kirîn.
Bûk li zavê pîroz be.

Bêri

Pêz hat bêriyê, bî guhanên tiji.

Berx hatin nava pêz, dîle tevan dîbî-
jî şîr, pîr dîbîjî.

Bû kalîna berxan.. Her yekê dîya xwe
dît û bî guhanên wê mijî.

Bêrivanan jî pez dotin, elb tiji
şîr kîrin û gotin: "Bijî pezê me bijî!"

C

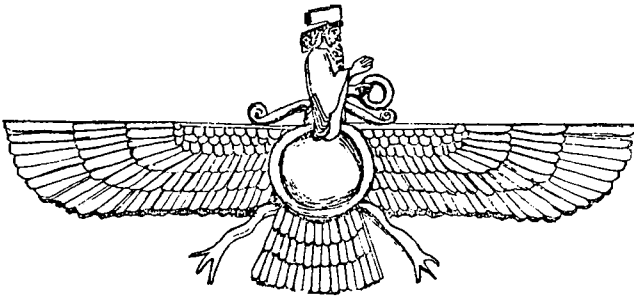

Cilên nû zarûkan kêfxweş dîkîn.

Cenên av bir ser zebeşan.

Cotê me çargayîye.

Cejna we pîroz be.

Cot

Cotên me didu ne: Cotek ga û cotek jî gamêş in.

Herdu ga lî paş in, gamêş jî lî pêş in.

Halet û gîsînan lî pey xwe xweş dikêşin.

Axê dîqelêbîn, xet bî xet dîqelêşin.

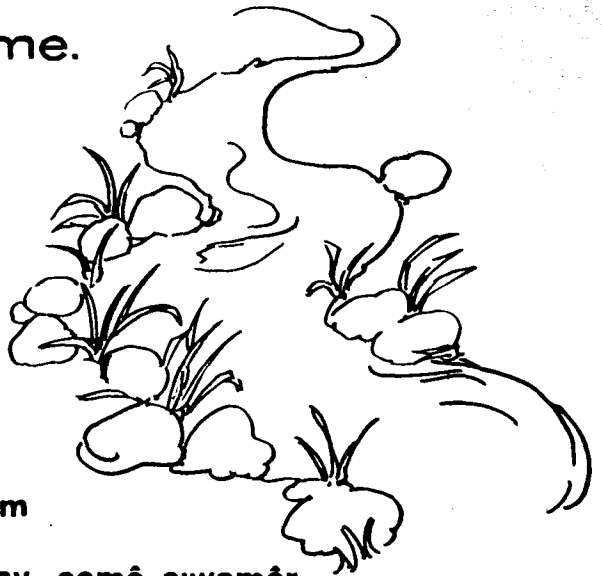

Çemê mezin ji çîyayê bilind tê.

Çîrok, şevên zivistanê xweş derbaz dîkin.

Çar mî bi hev ra diçêrin.

Çerçî hat gundê me.

Çem

Çemê mezin, çemê tiji av, çemê ciwamêr.

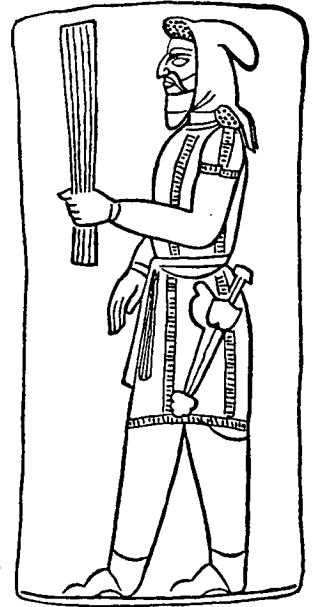
Ji me ra ava jînê tine.. ji jor tine jêr.

Em li serê sukur ava dîkin, jê der dixin
elektrika rohnî, a wek zêr.

Em pê zewiyan ji av dîdîn...ji wan digirin
gelek ked, gelek xêr û bêr.

Field

d

Dê û bav mezinên me ne.

Dibistan kana zanînê ye.

Dara xebatkaran tîm bî ber e.

Didanê dotmama mîn dêşe.

Dapîra mîn jî mîn ra çîrokan dibêje.

Dibistan

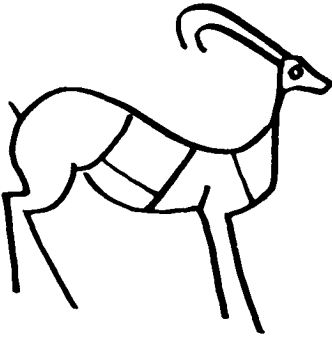
Îsal dî gundê me da ava bûye dibistan.

Em tev tê da dixwînin, qelem-defter dî destan.

Dixebîtin em her gav, nîzanîn çî ye westan.

Çiqas xweş e ev xwendin! Bijî bijî dibistan!

e

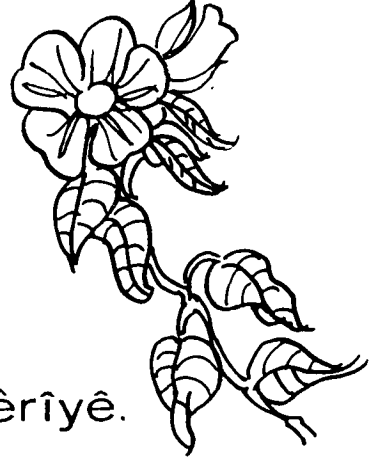
Ez û bavê xwe diçin bajêr.
 Evîna welat ji her tîştî bilintir e.
 Ezman bî stêran dixemile.
 Em îro diçin ser rez.

Ez û pez

Ez diçim ber pêz, pezê xwe diçêrînim.
 Pezê xwe dibim, lî mêrgan digêrînim.
 Çaxa bêriyê, ez pezê xwe ber bî mêxêl tînim.
 Çaxa şevîne ji pîf dikim bilûrê, pezê xwe lî
 dora xwe dicivînim.

ê

Êrîşa gur, pez ditîrsîne.

Êdî em naçin ber çêm.

Êmo elba xwe girt, çû bêrîyê.

Êzingvan çûn dehlê jibo êzingan.

Êvar e êvar e, şîva me goşt û savar e

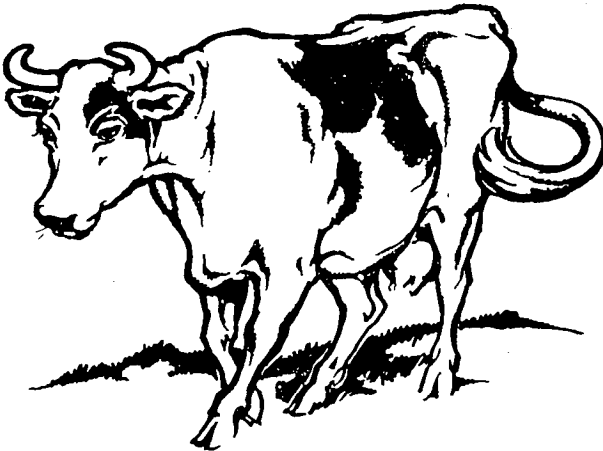
Êvar e garan hat

Êvar e, roj çû ser ava, garan hat nava gund.

Bû orîna çêlekan û golikan,

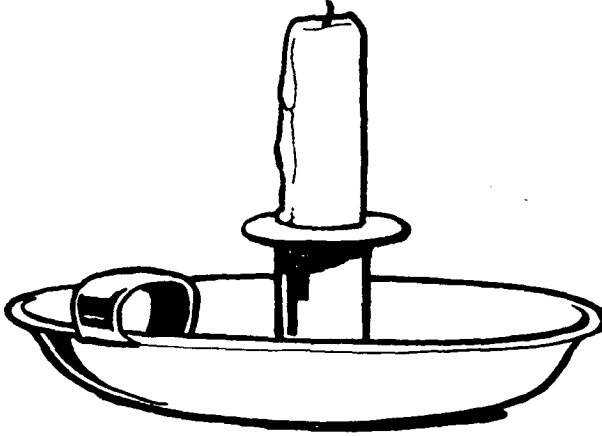
Xort û keç baz dan pêşiya garanê.

Her yekê dewarên xwe veqetandin, ber bi malê ajotin.

f

Firfirokê xwe avêt êgir.
 Fîkîyê zivistanê agir e.
 Fında zavê vê xistin.
 Firaqên me nû hatine kirîn.
 Feqî li sîya darê razaye.

Fında zavê

Dilan e dilan.. Dîlana Xezalê û Lezgîn e..

Birazava findan vê dixê û di nava henê da diçikîne.

Memo tebeqa findan digire û li ser zavê digerîne.

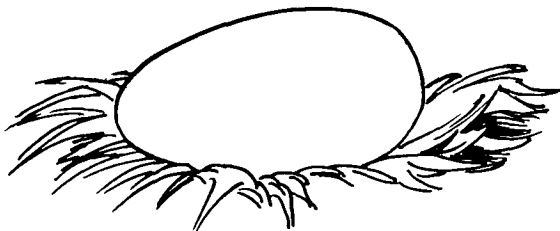
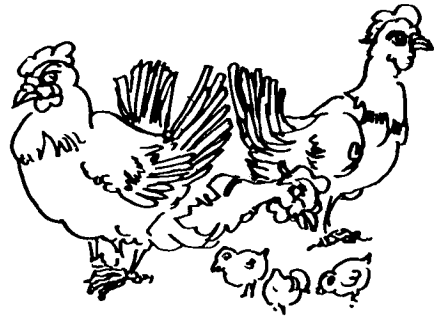
Xort çepikan dikutin û distirîn... Tev bî kêf û şadi ne.

V

Veşartok ji zarûkan ra lîstikeke xweş e.
 Virên derewçînan rûyêd wan reş dîkin.
 Varikên nû rabûne, hêkên sor dîkin.
 Vata ramekeve, tu dê serma bigirî.

Veşartok

- Haydên, em veşartokê bilizîn.
- Delal! Tu çavên xwe bigire..
- Baş e.. Haydên, xwe veşêrin...
- Ku me got: “Helal”, çavên xwe veke û li me bigere..
- Helaaal, xweş helaaal!..
- Hêêê! Delal, te ez negirtim...
- Ebbooo!.. Şêro, mîn tu girî... Îcar tu çavên xwe bigire...

g

Goştê gur, ker û se nayê xwarin.

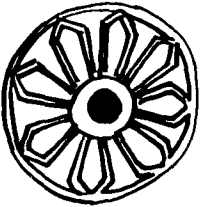
Golikê malê ji gayê malê natirse.

Gavanê gundê me xortekî lezgîn e.

Gorên rîs, zivistanê lîngan germ dîgîrin.

Goşkar ji çerm solan çê dikin.

Golikvan golik birin çêrê.

Gayê Qîro

Gayê me yê reş, navê wî Qîro ye.

Cotê me dîke, zeviya me dajo, şûvên me tîjî dîke.

Bêdera me dikute, moşenê dikêşe.

Ez ji li moşenê sîwar dibim, moşen pîr xweş e.

h

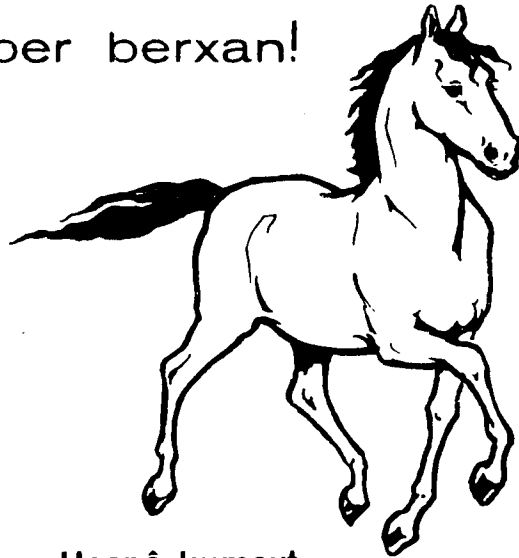
Haydê em biçin ser bêderê.

Hêlîna kewê tijî hêk e.

Hevîr dî teştê da tırş bû.

Hevalê min jî deştê hat.

Here ber berxan!

Hespê kumeyt

Hespê kumeyt meşa ye, bî rewanî dimeşe.

Serê wî tîm bilînd e, kef jî devê wî direşe.

Bijiyê wî lî ber bayê lî rast û çep diweşe.

Bijî hespê kumeyt! Meşa te gelek xweş e!..

X

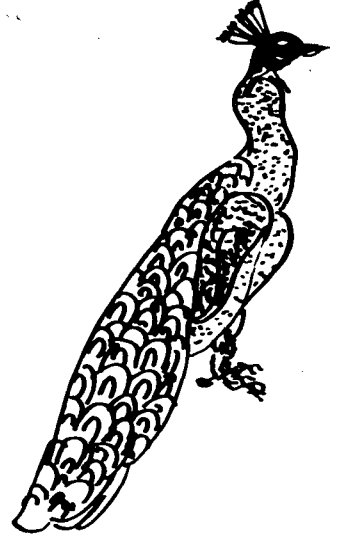
Xew ji zarûkan ra pîr baş e.
 Xwarîna gundîyan nan, dew û pîvaz e.
 Xort ji cot hatin, Xwedê xortan bihêle
 Xuşka min ji xezûrê Xwe ra pîr baş e.
 Xwestîya kekê min cotek gore da min.

Xwenda û nexwendî

Kesê xwenda zana ye, nexwendî ji nezan e.
 Kesê xwenda tim têr e, nexwendî her xîzan e.
 Xwenda tim pêşewa ye, nexwendî li ber pezan e.
 Qedrê xwenda bilind e, nexwendî tim erzan e.

î

Îşev gur hat pezê me.

Îro zavayê me tê mêvanîya me.

Îsal ez dest bî dibistanê dîkîm

Încasên bexçê me qedîyan.

Îsot û fîringî tev gîhîştine.

Îsal genîm pîr e

Îsal zevîyên me pîr ked dane.

Bêder tijî ne, genîm bî koman e.

Genîm tov û savar e, genîm dexl û dan e.

Genîm dewlet û dirav e, genîm jîn û nan e.

j

Jı mehan û salan, carek mêvanê xalan.

Jorê çiyê dehl e, jêrê çiyê mêrg e.

Jana zirav, nexweşîyeke pîr dijwar e.

Jin û mêr heval in.

Jin

Jin hevalên mêran in, hevalên wan ên jîné û kar in..

Jin nivê mîlet in, di welêt û mîlet da xwedî par in.

Divê em qedrê jinan bîzanin, jî wan ra tim baş bin.

Kesên ku li jinan serdestî bikin, bî zanin ku ew zordar in..

q

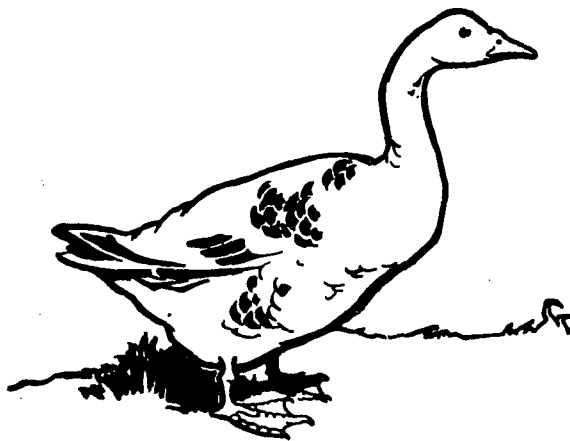
Qeşmer zarûkan dîkenîne.

Qîr, rîyan tim paqij dîgire.

Qırîka mîn jî sermayê hat girtin.

Qulingên deşta Mûşê jor da hatin.

Qencî, tim xwedîyê xwe dîde evandin.

Qaza me

Qaza me xweşik e, dimeşe bî naz.

Gewrîya wê xwar û zîrav û dirêj e, weke gaz.

Dî golê da ajnê dîke, lî ser avê dimeşe.

Carna jî dîqire, dengê wê mîna ye dengê saz.

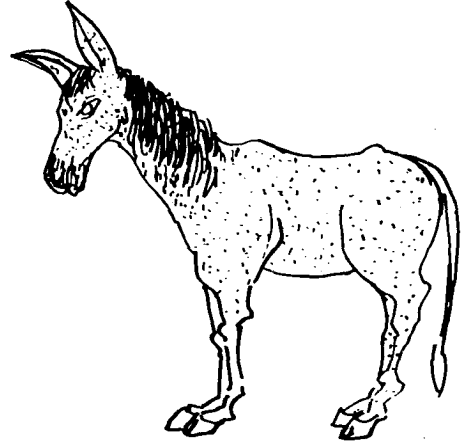
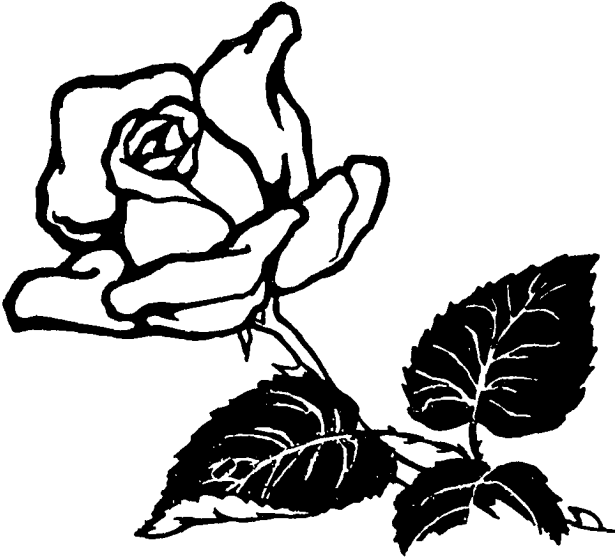
k

Kûze îşev hat, mirîşkên me fetisandin.

Karker û cotkar jibo welêt dixebitîn.

Kûçik da dû gurê har.

Kêra te tîlîya min birî.

Kerê reş û gula geş

Kerê me yê reş, loqîya û çû ber gula geş.

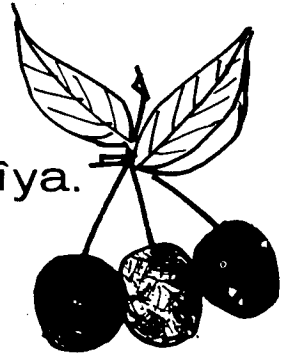
Gul bîn kîr û pozê xwe bilind kîr, go: "Ev ne xweş e, ne xweş"

Baz da çû ber kerbeşê, xwar û zirî, go: "Her bîjî kerbeş!"

Qedre gulê çî zanî?. Kerbeş divêt kerê reş.

|

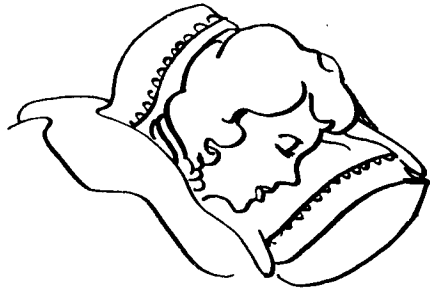
Lingê berxê di qevdê da şikîya.
Law û keç bî hev ra dilîzin.
Lezgîn, kurekî jêhatî ye.

Lorî, Lorî..

- Zinê!. Razê, ku tu mezin bibî, herî dibîstanê.
- Dayê!. Ma tu dê min bişînî dibîstanê?
- Erê keça min!. Ez dê Zîna xwe bişînim dibîstanê.

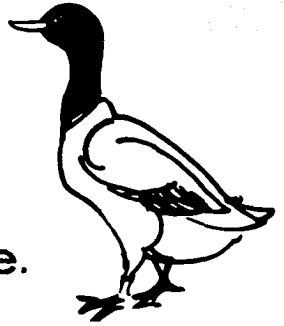
- .....
- De lorî, lorî... Zîna min lorî...
Ez Zîna xwe dihejînim.
Bî şîr û şekîr dîmijînim.
Pê xemên dilê xwe direvînim.

Ez dê şara serê xwe bifiroşim, pê jî Zîna xwe ra
defter û qelem bistînim.

Zîna xwe bişînim dibîstanê, wê jî nezani û
xîzaniyê derînim.

m

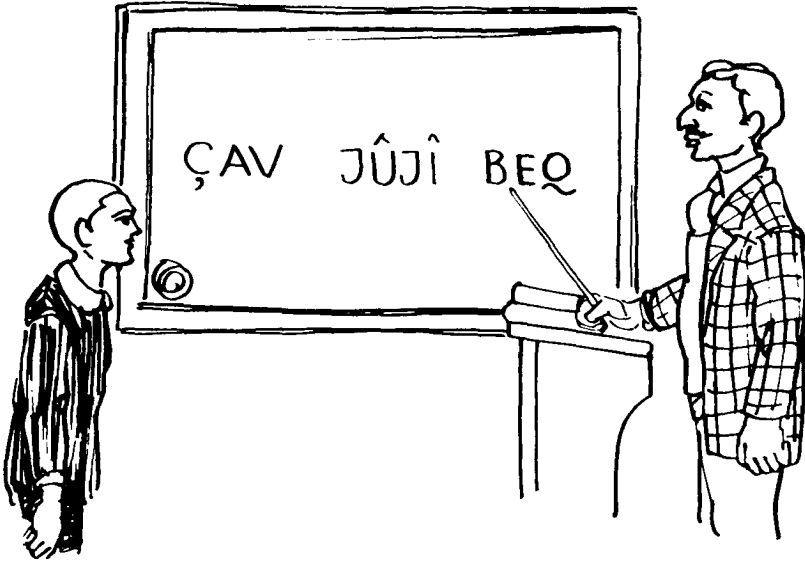

Moşen bêderê dikute.

Mala apê min li perê gund e.

Mîşk ji pisîkan pir ditirsîn.

Malxoyê malê, mîzgîna min mîrîşkek da.

Mamostayê gundê me

Mamostayê gundê me, xortekî gelek jir e.

Ji dîl dersa zarûkan dîde, ji wan ra wek bav û bapîr e.

Dema ders dîqedîn, tîm pirtûkan dixwîne.. Pîr jî bî bîr e.

Ji gundiyan ra jî pêşewa ye.. Rîya jinê nişanê wan dîde.. ji wan ra destegîr e..

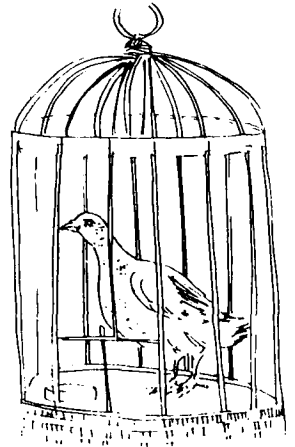
n

Nan û mast, taştîya rast.

Nan û dew, taştîya derew.

Neynûk û goşt ji hev naqetin.

Ne ez tenê, her kes xwendinê dievîne.

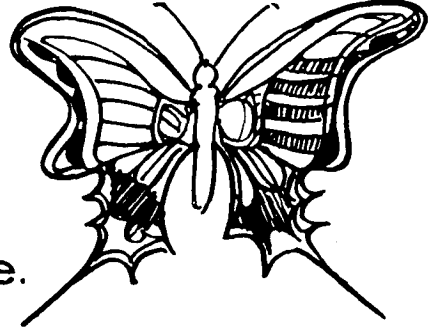

Nêçîrvanê kewan

Nêçîrvanê kewan sibê rabû, rextê xwe girê da û tîfinga xwe ya cotik avêt milê xwe, qefesa kewa xwe ya mari ji girt destê xwe û çû kozîkê.. Kewa mari danî ser zînarê hemberê kozîkê, li dorê ji lext reşand û xwe di kozîkê da veşart.. Mari di hênîkayîya sibê da dest bi xwendinê kir û got: "Qaqîbo, qaqîbo, qaqîbo". Kewên kûvî ku dengê mariyê bihistin, bi dîlsafî tev hatin li dorê civîyan û bilîyê xwarîna lext bûn.. Aha di wê gavê da nêçîrvan ji kozîkê tîliya lûleka tîfinga xwe ya cotik kîşand, tîfingê go: "Gummm"; hema pê re tîliya lûla din jî kîşand, dîsa go: "Gummm". Kewên reben tev li ser axê hatin raxistin. Lê mariya bêbext a ku ew dan kuştin hêj ji dixwend, dîgo: "Qaqîbo, qaqîbo. qaqîbo..."

p

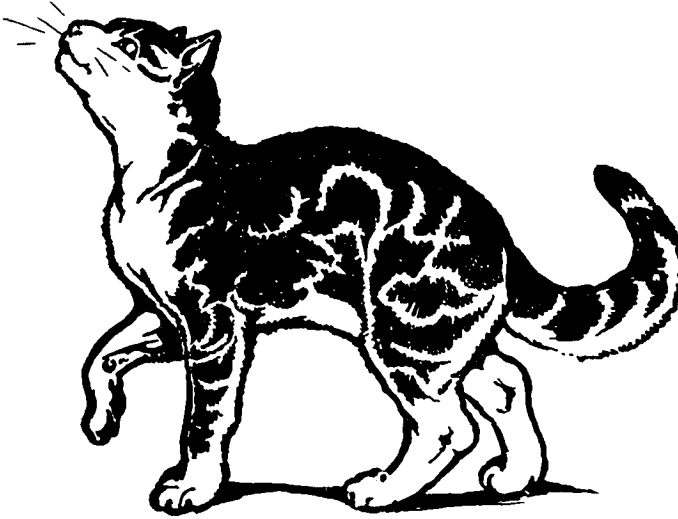
Pozê keçikê bî xizêm e.

Payızan pel jî daran diweşin.

Pisîkê di kulînê da mişkek girt.

Pêşemê, pismamê min jî paleyîyê tê.

Pîşt bî kesên durû nayê girêdan.

Pêncok

- Şêro!.. Rindê!.. werin em bî pêncokan bilîzin.
- Haydê Memo!.. Pênc xîçik bine..
- Aha pênc xîçik!.. Haydên, em dest pê kın
- Zinê!.. Tu keti, icar dora min e..

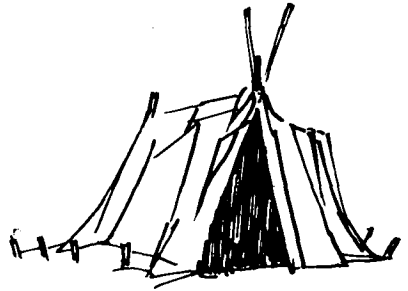
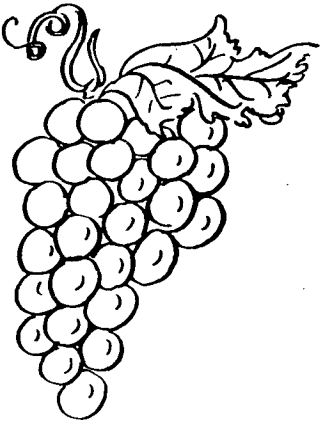
Riya me îsal hat girtin.

Rovî ^{??}lawîrekî pîr bî dek e.

Rizgo, rext û tîfînga xwe lî mal danî.

Rûyê reş, hewcê tenîyê nîne.

Req derketîye jî avê, xwe daye ber tavê.

Rezê me

Rezê me pîr xweş e, mêwên wî bî pel û serbene ne.

Weşiyên wî pîr gir in, hemî tîjî şîre ne.

Dema ser rezan, lî her derê agir vê dîkevîn, wek mêlede ne.

Lî malên xwedî rez dîms û bastêq û meşlûr hene.

SALVİN

S

Serê kesê rast tim bilind e.

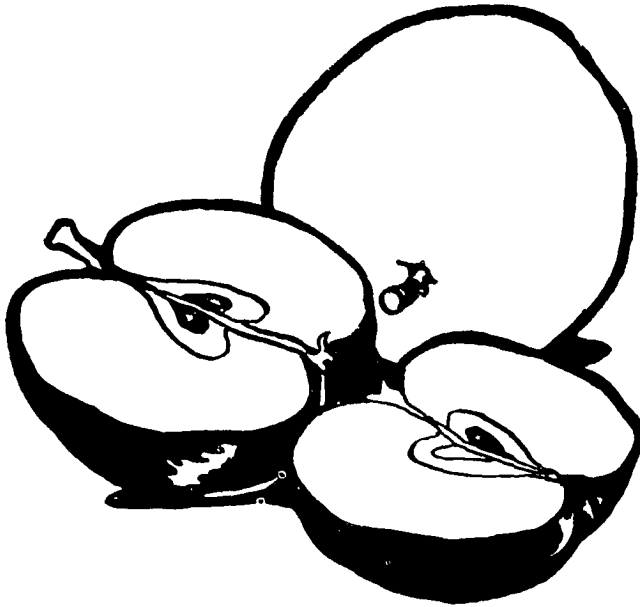
Serma hat, hechecik çûn.

Sîr û pîvaz û îsot birayêd hev in.

Sêv li ser darê sor bûne.

Solên sor zarûkan kêfxweş dîkin.

Stêra sibê derket, apê min jî bi rê ket.

Sersal

- Serê salê binê salê, Xwedê bihêle xortê malê.
- Doni - moni malava, Xwedê xortê malê bike zava.

Ş

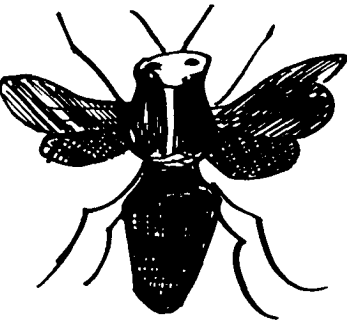

Elo-Elo

Şamî zivistanan bî gûzan qelew dîbîn.

Şikeft bî şeş xanîyê lawîran e.

Şîr vexwarîneke pîr xweş e.

Şivano !

Şivano, şivano!.. Şivanê pezê sor!..

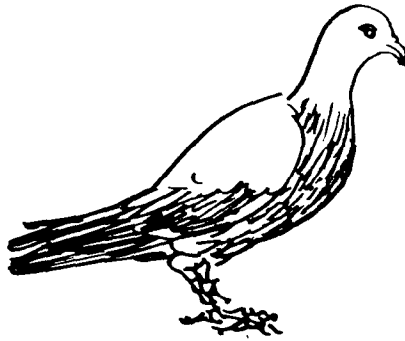
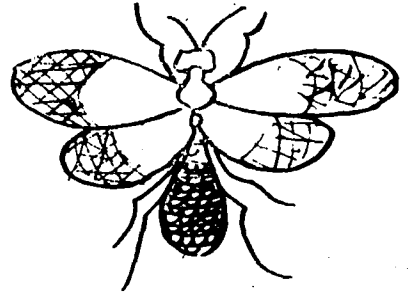
Tu bî kulafê xwe yê sipî lî ser mêrgan digeri qor bî qor..

Dî sariyan da dengê bîlûra te ya zer dîçe berjêr û berjor..

Tu her sibe helatîna rojê dîbînî.. xwezî bî te, lo
şivanê pezê sor!..

t

Tûrê virekan tim qul e.
 Ta ji kermêşan çêdibe.
 Temezîya min kesk û sore e.
 Taştê, li canê her kesî, xweş tê.
 Tajîyê tûle, tim li pey nan diçe.

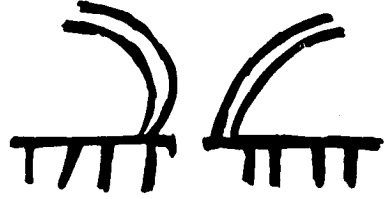

Terali ne baş e

Terali kareki ne baş e, pîr û pîr bêxêr e.
 Tu kes teralan naevîne.. Çi li gund, çi ji li bajêr e.
 Kesê teral tim birçî ye, tim tazî ye û bêkêr e.
 Kesê xebatkar ji bejna wî nû ye, berika wî tîjî ye û zîkê wî têr e.

W

Wax-wax! Memo jî çû.

Wan, bajarekî kevn e, lê gelek xweş e.

Westan ji kesê nexweş ra ne baş e.

Wî hespî lî tewlê girê de.

Welatê min

Welatê min pîr xweş e, pîr û pîr şêrîn e.

Tê da tijî mêrg û bexçe ne, tijî çem û kanî ne

Lî her derê dehl û nift û maden û zevî ne.

Ez welatê xwe pîr dievînim, canê xwe jê ra dikim gorîn e.

Z

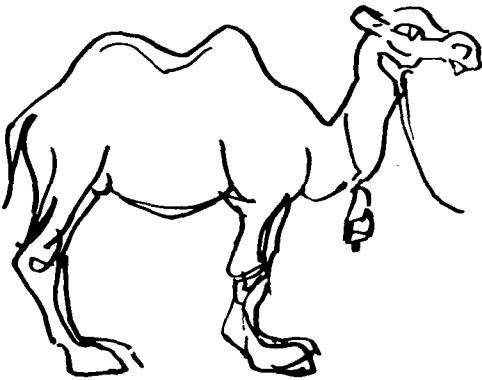
Zînên hespan nuha erzan in.

Zarê xwe baş hîn bibe.

Zarûk ji dibistanê zivirîn.

Zivistan hat, berf dibare.

Zilamê baş li hemî deran tê evandin.

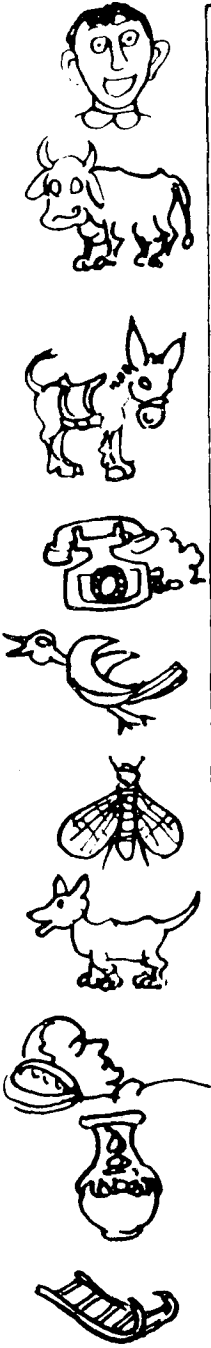
Zozanê me

Zozanê me gelek hênik e, tiji ava sar e.

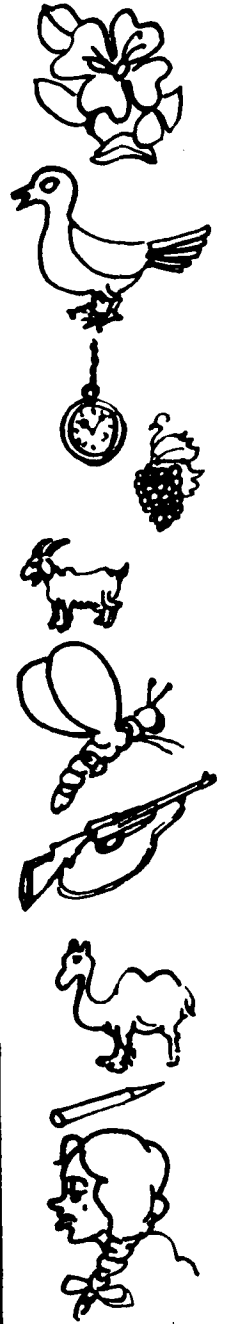
Em havînan dîçin zozanan, li wir çêdikin ware.

Li mêrgan dîçêrînin pez û berx û kare.

Payîzan em berê xwe didin gund, ji zozanan tèn xware.

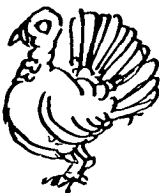
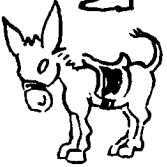

A	Ayyy!
B	Booo!
C	Cııık
Ç	Çık çık çık
D	Deehh!
E	Elo!
Ê	Êhhê hé hé hé!
F	Fırrr
V	Vızzz
G	Gummm
H	Haw haw haw
X	Xıxxx
I	
İ	İhhi ihhi ihhi
J	Jıııı

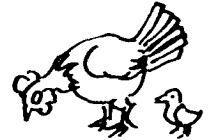

Şést û yek

Q	Qi qıla qî qîî
K	Kışşş
L	Lo loooow!
M	Meee
N	Nawww
O	Oxxx!
P	Peppûûk
R	Rep rep rep
S	Sısss
Ş	Şooooşş
T	Tû tû tû tû
U	Uhhu uhhu
Û	Ûûûû
W	Were were were
Y	Ye ye ye
Z	Zırrr

Şêst û didu

1	2	3	4	5	6	7
Yek	Didu	Sisê	Çar	Pênc	Şeş	Heft

8	9	10	11	12	13	14
Heşt	Neh	Deh	Yazde	Diwazde	Sêzde	Çarde

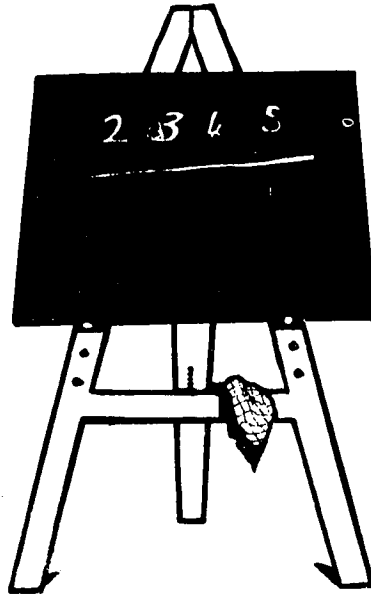
15	16	17	18	19	20
Pazde	Şazde	Hivde	Hijde	Nozde	Bist

30	40	50	60	70	80	90	100
Si	Çil	Pênce	Şêst	Heftê	Heştê	Nod	Sed

1000	10,000	100,000	1,000,000
Hezar	Dehhezar	Sedhezar	Milyon

1,000,000,000

Milyar

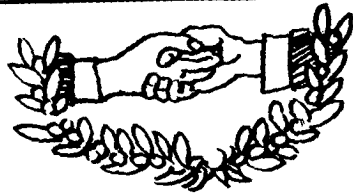

Cejna we pîroz be

Ez cejna we pîroz dikim, gelek rojên bi kêfxweşî û
dîlfereyî daxwaz dikim, sîlav û evînên xwe pêşkêş dikim.

Mizgîn

Sersala we pîroz be

Ez sersala we pîroz dikim, gelek salên bi kêfxweşî û dîlfereyî
ji we ra daxwaz dikim, sîlav û evînên xwe pêşkêş dikim.

Rewşê

Şêst û çar

Dîyarbekîr

21/3/1968

Bırakê minê hêja Memo,

Ez jî mêj ve dıxwazım jî te ra name bişînım. Lê jî ber xebata dî dersan da mın heta nuha fersenda nivîsînê nedît. Ez hêvî dıkım ku tu dê li mın negirî.

Tu çawa yî? Dersên te çawa dıçın? Li Wanê çî heye, çî tune? Jî bîl xebata dî dersan da tu çî dıkî, wextê xwe yê vala bî çî dihêjînî? Mamostayên dibîstana we çawa nın? Tu jî wan dılxweş î, yan na?

Ku tu pîrsa mın bıkî ez baş ım. Pîrê wextê mın bî xebata dî dersan da derbaz dibe. Wextê mın ê vala pîr hendik e. Ez vî wextê xwe jî bî xwendina pirtûkên bêjeyî dihêjînım. Carna jî dıçım ser Zınarê Fîsê li Dîclê dinêrım, û bî vî awayî bêhna xwe der dıxım, xemên dûrîya jî malê direvînım.

Dersên mın baş dıçın. Ez bawer dıkım ku ez dê dî dawîya sala xwendinê da jî sınıfa xwe bîbûrım. Mamostayên me pîr baş ın, jî dîl dersa me dıdın û pîr me dievînın.

Ez hêvî dıkım em herdu jî dê jî sınıfêd xwe bîbûrın û pıştî xilasîya dibîstanê li Cızîrê bigîjin hevdû, bî hevdû ra havîneke xweş derbaz bıkın.

Ez pıştî xilasîya dersan qet li vir ranawestım, hema bî rê dıkevım. Gelo tu dê kengê bî rê kevî?

Divê tu bersîva vê nameya mın zû bişînî, ez çavnêrî dıkım.

Ez dî dawîyê da gelek sılav û evînan pêşkêş dıkım, bî kovan çavên te maç dıkım. Serkevtın û dılxweşîya te daxwaza mın e.

Tu bî dılxwêşî bımînî.

Bırakê te

Zana

